

Thrillerschrijver Bob Mendes analyseert politieke crisis in Antwerpen

“Janssens géén burgemeester!”

SCHOTEN - “Patrick Janssens zou beter wachten om burgemeester te worden!” Bob Mendes zegt het op een felle, afgeomete toon. “Als er maar de minste schijn van gesjoemel is, moet hij zijn conclusie trekken. Antwerpen verdient beter.” In de ruime werkkamer van zijn riante Schotense villa laat de Vlaamse thrillerschrijver zich bijzonder kritisch uit over Antwerpen.

Bob Mendes wordt over twee weken 75. Voor hem geen reden om op zijn lauweren te rusten. Zijn nieuwste boek, *Medeschuldig*, is net klaar en ligt in het najaar in de boekhandel. Over een paar weken wil de meermaals bekroonde auteur alweer aan zijn volgende boek beginnen.

Onderwerpen als politieke corruptie, machtsmisbruik en de eeuwigdurende strijd tussen goed en kwaad zijn hem niet vreemd. Kunnen de Antwerpse gebeurtenissen van de jongste weken hem misschien inspireren?

Bob Mendes: Ik ben altijd een felle verdediger van Antwerpen geweest. De jongste jaren erger ik mij geweldig aan mensen die Antwerpen afschilderen als een ‘bruine’ stad. Ik heb joodse wortels en ik zeg u: Antwerpen is géén bruine stad. Oké, 33 procent van de Antwerpenaars stemt op het Vlaams Blok. Maar echt racisme heb ik nog nooit gezien of ondervonden.

Mijn lezers vragen mij wel eens hoe ik het in Antwerpen kan uithouden. Dan antwoord ik altijd met het verhaal van de Antwerpse joden. In Antwerpen woont een grote gemeenschap van orthodoxe joden. En geloof me, dat zijn de lastigste joden die er bestaan. Maar niemand in Antwerpen legt die mensen ook maar het minste in de weg. Er zijn andere landen en andere steden waar dat wel gebeurt. In *Bloedrecht*, mijn jongste boek (*dat momenteel als feuilleton in deze krant loopt, red.*), gaat het, naast het spannende verhaal over het smokkelen van bloeddiamant, over die unieke situatie van de joden in Antwerpen. Maar ik betwijfel of ik de jongste politieke crisis in Antwerpen ga verwerken in een boek. Het is een vreselijk gebeuren, en ik vind dat de kranten de taak hebben die onfrisse zaken uit te spitten. Dat gebeurt nog te weinig.

Wat loopt er mis in Antwerpen? Antwerpen heeft al jaren geen grote politiek meer. Al twintig, dertig jaar lang spelen Antwerpse politici eigenlijk maar een matige rol. Dat is een eerste slecht punt. Ten tweede - en ik mag dat zeggen als half-jood die weet wat onderdrukking, censuur en vervolging zijn - is het cordon sanitaire een van de slechtste zaken die Antwerpen ooit zijn overkomen. Het cordon maakt het zo gemakkelijk voor de partijen

die het hebben ingesteld: wat de kiezer ook kiest, zij blijven toch aan de macht. Als je in Antwerpen een proteststem wilt uitbrengen, kun je alleen op het Vlaams Blok stemmen, en 33 procent van de Antwerpse bevolking doet dat. Toch houden de politici van de meerderheid geen rekening met die mensen. Daardoor is dit stadsbestuur een dictatuur geworden. En dat zien we de jongste dagen in Antwerpen opnieuw gebeuren. Dat is heel slecht voor de stad.

Let op, ik zeg absoluut niet dat Filip Dewinter burgemeester van Antwerpen moet worden. Maar wanneer de angst bestaat dat er in Antwerpen ook andere coalities mogelijk zijn, moeten de politici meer op hun tellen passen.

Verder is er in Antwerpen een gebrek aan politiek fatsoen. Ik begrijp echt niet dat ik de enige ben die zoiets zegt. Toen Patrick Janssens op het politieke toneel verscheen, was ik blij verrast. Eindelijk een jongeman, uit het bedrijfsleven, die zich politiek wilde engageren. Het eerste wat hij deed, was zijn pak en das inruilen voor een T-shirt. Oké, dat neem ik nog, maar ik vind het een slecht teken: hij is zichzelf niet meer, hij doet dat voor anderen.

Hetzelfde zie je nu met Ludo Van Campenhout. Toen hij drie, vier weken geleden voor het eerst zonder das op televisie verscheen, wist ik dat hij een akkoord had met de andere partijen. En dat het cordon sanitaire zou standhouden. Ik vind dat een bespotting van de kiezer. Die heeft in Antwerpen niets te zeggen. De traditionele partijen regelen alles onder elkaar.

Patrick Janssens heeft mij overigens verschrikkelijk ontgoocheld. Wanneer een bestuurder van een onderneming in opspraak komt of in verdenking wordt gesteld, mag hij bepaalde taken in de raad van bestuur niet meer vervullen. Dat zegt de Belgische wet. Misschien wist Janssens absoluut niets van de zaken die nu in Telepolis aan het licht zijn gekomen. Maar als voormalig accountant (*Bob Mendes leidde tot 1988 een belangrijk Antwerps accountantskantoor, red.*) vind ik dat Patrick Janssens nu moet zeggen: ‘Als Telepolis-voorzitter ben ik aansprakelijk voor wat er binnen dit bedrijf gebeurt.’ Zo iemand moet zich niet kandidaat stellen als burgemeester. Hij moet ervoor zorgen dat iemand anders van zijn partij burgemeester wordt.

Bob Mendes in zijn werkkamer, thuis in Schoten. “Ik denk dat we over twintig of dertig jaar in een betere wereld zullen leven.”

Foto Chris WOUTERS

Er wordt wel eens gezegd dat het Vlaams Blok toenadering zoekt tot de joodse gemeenschap in Antwerpen. Stemmen joden op het Vlaams Blok?

Nee, dat geloof ik niet. Antwerpse joden stemmen veelal links. Ook joodse ondernemers doen dat. Maar er is iets heel anders gaande. Heel wat joden zijn serieus op hun tenen getrapt omdat er in België de jongste twee jaar zoveel heisa is gemaakt over de genocidewet. Hoewel de meeste joden die ik ken, tegen Ariel Sharon zijn, vinden ze het niet kunnen dat de mogelijkheid bestaat dat hun premier hier ooit terecht zou staan als medeschuldige aan het bloedbad in de Palestijnse vluchtelingenkampen Sabra en Chatilla. Ik zeg bewust ‘medeschuldige’ en niet ‘schuldige’, een belangrijke nuance.

Volgens mij moeten er heel wat andere mensen terechtstaan voor wat er toen is gebeurd. En de anti-Amerikaanse houding die nu in België heerst, zal ons nog zuur opbreken. De media - op *Gazet van Antwerpen* na, vind ik - doen volop mee. Luister naar de radio, kijk naar de televisie. Het interview van Frieda Van Wijck met professor Eric Suy deze week in *Terzake* was verschrikkelijk tendentius. ‘Er zijn in Irak geen massavernietigingswapens gevonden. Zouden de Amerikanen ze er zelf durven verstoppen?’ vroeg ze. Kijk, zo’n anti-Amerikaanse en dus anti-Israëlische houding voelt de joodse gemeenschap in Antwerpen heel goed aan. Maar of ze daarom voor het Vlaams Blok zal stemmen? Ik geloof het niet.

Wat vindt u van de Arabisch Europese Liga (AEL) en haar leider Dyab Abou Jahjah? Is dat stof voor een boek?

Ik vind dat een te klein fenomeen en Abou Jahjah een te kleine figuur om er een boek aan te wijden. Politiek gezien vind ik het goed dat de AEL er is. Laat die partij maar stemmen halen, laat zich dat maar kanaliseren. Als Abou Jahjah boven de kiesdrempel uitkomt, wordt er wellicht meteen een cordon sanitaire rond de AEL gelegd. Kan hij naast het Blok gaan zitten. Overigens denk ik dat de AEL-stemmen ten koste van Agalev zullen gaan. Zeventig procent van de Antwerpse Marokkanen is Belg en stemt op Agalev. Waarom? Welke partij roept er het hardst over gemeentelijk stemrecht voor migranten? Agalev, natuurlijk.

Hebt u zelf ooit politieke ambities gekoesterd? Of politieke steun gevraagd toen u voorzitter was van de Antwerpse Basketball Club?

Nooit. Niet als clubvoorzitter, niet als schrijver. Ik geloof wel dat mijn schrijverschap een zekere hinder heeft ondervonden van het feit dat ik misdaadauteur ben. De meeste Vlaamse schrijvers ouden zich als links-denken. Ik heb in een interview ooit gezegd: wanneer je in een thriller een politicus een misdaad laat plegen, verwacht men in Vlaanderen dat je, als schrijver, die politicus in het extreem-rechte kamp plaatst. Als je, zoals ik, in je boeken wel eens een liberale of een socialistische politicus als schurk opvoert, moet je daar de gevolgen van dragen.

Hebt u het stempel van rechtse schrijver gekregen?

Dat denk ik niet. In mijn boek *De fraudejagers* spaar ik Paul Vanden Boeynants niet. Die man kun je toch moeilijk een socialist noemen? Toen het boek pas uit was, verwachtte iedereen dat Vanden Boeynants mij een proces zou aandoen. Dat is niet gebeurd.

Toch vind ik dat de jongste jaren te fel afglijden naar links. Ook de journalistiek is in dat bedje ziek. De linkse slogan ‘Wie niet voor ons is, is tegen ons’ domineert het huidige klimaat in Vlaanderen. Ik zit niet in dat kamp, ik beschouw mezelf als een centrumfiguur. Wat niet wil zeggen dat ik geen oog heb voor goede dingen uit het linkse kamp. Maar toch: als Agalev zo doorgaat met de totaal foute aanpak van de integratie van migranten, zal ik daar op een goede dag wel eens kritisch over schrijven. Die houding moet ik als schrijver dus bekopen. ‘Dit zal Bob Mendes

in bepaalde kringen niet in dank worden afgenomen’, schreef *Gazet van Antwerpen* in een recensie van mijn boek *Link*. Blijkaar ergerde een aantal mensen zich aan de manier waarop ik schrijf over de Agusta-affaire en de moord op Cools. Toch beschouw ik mezelf niet als rechts. Maar we leven wel in een land waar iemand die eens iets positiefs zegt over het Vlaams Blok, meteen als een Blokker wordt afgeschilderd.

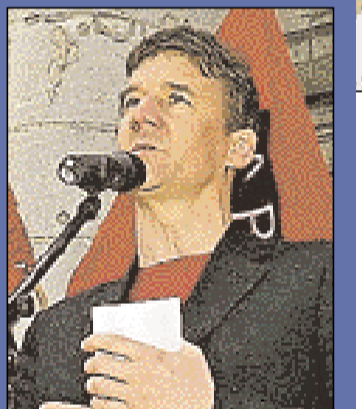
Wat is de oplossing?

De oplossing moet van de politici komen, maar in Antwerpen zijn die helaas te zwak. Kijk, ik kan zonder problemen kritiek spuien op de paus, maar ik mag over de islam of de islamieten niets slechts zeggen. Daar moet een eind aan komen. Er zitten heel wat goede kanten aan de islam, maar als het slecht is, moet je het ook zeggen. En vervolgens aanpakken, natuurlijk. Mijn dochter geeft les aan migrantenkinderen. Er gebeuren daar dingen die echt niet kunnen. De fout ligt niet bij die kinderen, maar bij de ouders, én bij de politici die dat potje gedekt houden. Bij de politici ligt de taak om ouders die hun kinderen niet in de hand hebben, ter verantwoording te roepen. Het is vijf voor twaalf, maar het is nog niet te laat. Ik geloof dat die problemen dringend bespreekbaar moeten worden. De politici moeten gaan praten met de imams en andere leidersfiguren uit de islam. Ze moeten hen op hun verantwoordelijkheid wijzen. Het kan me niet schelen dat die aanpak geld kost. Dat moet dan maar. Het is volgens mij de enige mogelijkheid om de toekomst van het onderwijs en de samenleving in Vlaanderen veilig te stellen. Het kan nog.

U blijft hoopvol?

Ik ben hoopvol over het grote wereldgebeuren. Ik denk dat we over twintig of dertig jaar in een betere wereld zullen leven. Maar ik houd mijn hart vast voor onze Vlaamse welvaartsstaat. Als de politici nu de koe niet bij de horens vaten, komen er steeds meer werklozen bij. Mensen die toch een job hebben, kunnen dat leger werklozen niet onderhouden. Bovendien krijgen ze dikwijls nog te horen dat het hun schuld is dat de anderen geen werk hebben. En we moeten ophouden met te denken dat migranten dom zijn en niet willen werken. Zij moeten er vanuit hun geloof toe worden aangespoord respect te hebben voor ons, voor hun leraars en voor een job. Dan kan alles nog goed komen. Filip MARSBOOM

Bob Mendes over...

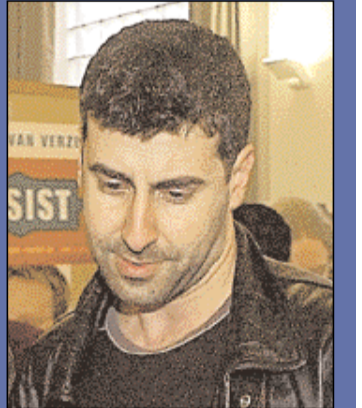
... Patrick Janssens: “Hij is zichzelf niet meer.”

Foto BELGA

... Ludo Van Campenhout: “Sinds drie weken zonder das.”

Foto BELGA

... Dyab Abou Jahjah: “Te kleine figuur om een boek aan te wijden.”

Foto Frederik WEEKX

... Frieda Van Wijck: “Tendentieuze interviewster van ‘Terzake’.”

Foto Dirk VERTOMMEN

“Ik speel elke week vier partijen golf.”

GVA-foto Arlette STUBBE

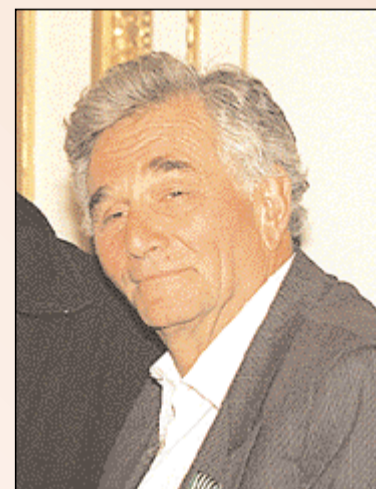
“Jef Geeraerts is mijn favoriete Vlaamse thrillerschrijver.”

Foto Tony VAN GALEN

“Het eerste boek van Mo Hayder, ‘Vogelman’, is fantastisch.”

Foto GPD

“De heruitzendingen van ‘Columbo’ blijven overeind.”

Foto GVA

“De mooiste tijd van mijn leven”

- **pseudoniem:** Bob Mendes.
- **echte naam:** David Mendes. “Mendes is een joodse naam. Mijn familie is wellicht afkomstig van de maranen, dat zijn Spaanse joden.”
- **geboren:** op 15 mei 1928 in Antwerpen, wordt over twee weken dus 75. “Ik heb een joodse vader en een christen moeder. En ik ben een echte sinjoor, want ik ben geboren in het centrum van de stad.”
- **woont:** al 27 jaar in een mooie villa in Schoten.
- **vrouw:** Jenny.
- **kinderen:** “Ik heb één dochter, Sandra. Van opleiding is ze accountant. Ze gaf die job op, ging opnieuw studeren en geeft nu les. Ik vind haar zeer moedig,

want ze werkt met allochtone kinderen en dat geeft soms wel problemen.”

- **kleinkinderen:** twee kleindochters en één kleinzoon.
- **hobby's:** “Schrijven is mijn hobby. Voor het geld moet ik het niet doen. Mijn boeken verkopen goed en dat brengt wat extra luxe in mijn leven.”
- **sportverleden:** was jarenlang voorzitter van de Antwerpse Basketball Club. “Op een dag was het genoeg. Ik deed alles voor die club, maar ik kreeg nooit eens een schouderklapje, laat staan echte waardering. Ik ben opgestaan en naar buiten gewandeld, en ik heb meteen mijn telefoonklapper met alle nummers van bestuur en spelers

verscheurd. Ik ben er nooit teruggekeerd, nooit meer naar een match gaan kijken. Basketball interesseert me niet meer.”

- **actief sporter:** “Ik speel minstens vier golfpartijen per week. Ik ben lid van een club in ‘s Gravenwezel, een paar straten van waar ik woon.”
- **favoriete thrillerschrijvers:** “Jef Geeraerts is mijn Vlaamse favoriet. Verder lees ik weinig Vlaamse collega's. In Nederland waardeer ik Tomas Ross en René Appel. Maar eerlijk gezegd vind ik de Amerikanen en de Britten sterker. Ik hou van Ira Levin, voor mij dé top, en ook van John Le Carré, Frederick Forsyth, de vroegere Nelson DeMille, Thomas Harris, het eerste

boek van Mo Hayder, en van Elmore Leonard.”

- **favoriete tv-detectives:** “Helemaal bovenaan staat *Columbo*. Ook de heruitzendingen, die ik nu geduld in het Frans bekijk, blijven overeind. Dan volgen de Britse reeksen met vooral *Inspector Morse* en *Midsommer Murders*. De Vlaamse detective-series vind ik wat flauw, maar dat heeft wellicht vooral met budgetten te maken.”
- **levensmotto:** “Het leven is elke dag een feest. Ik dacht dat het na mijn zestigste allemaal zou ophouden, maar ik heb me de jongste jaren elke dag opnieuw geweldig geamuseerd. Dit is de mooiste tijd van mijn leven.” FM